

92-gruppen svar på Energistyrelsens kritik af rapporten ”Klima på kredit – En kritisk gennemgang af Danmarks brug af CDM-mekanismen”

Efter 92-gruppen udgav rapporten ”Klima på kredit – En kritisk gennemgang af Danmarks brug af CDM-mekanismen” den 31. maj 2011 (se www.92grp.dk), har Energistyrelsen, der er ansvarlig for det danske CDM-program, forsøgt at tilbagevise rapportens konklusioner ved at kalde den ”misvisende”, med ”mange faktuelle fejl” og ”udokumenterede og forkerte påstande” (se www.ens.dk).

92-gruppen har gennemgået Energistyrelsens argumenter, som de fremgår både i Energistyrelsens sammenfatning og længere baggrundsnotat. 92-gruppen må på den baggrund konkludere, at den kritik af Danmarks brug af CDM-mekanismen, der fremgår af 92-gruppen rapport, i al væsentlighed er korrekt.

92-gruppen har i nedenstående tabel gennemgået Energistyrelsens kritik i detaljer og svaret på hvert enkelt punkt. Hovedkonklusionerne er:

- **92-gruppens rapport er den første større uvildige undersøgelse af CDM-programmets klimaeffekt og bæredygtighed.**
92-gruppens rapport er den første større uvildige undersøgelse af det, der burde være det danske CDM-programmets hovedfokus nemlig projekternes klimaeffekt og bæredygtighed. Energistyrelsen henviser til to andre rapporter, men de handler helt primært om andre ting.
- **92-gruppens rapport dækker de dansk-støttede projekter bredt, og Danmark er ved Energistyrelsen medansvarlig for alle projekttyper.**
92-gruppens rapport har set på 43 ud af de 94 dansk-støttede projekter, både de hvor den danske stat støtter direkte, er involveret gennem fonde, og hvor den har en godkendende funktion. 92-gruppens rapport dækker derfor den danske involvering bredt, modsat hvad Energistyrelsen hævder. Energistyrelsen kan ikke påkalde sig ansvarsfrihed for nogle af disse projekter, da Danmark ved Energistyrelsen er projekt-partner, projekt-deltager eller projekt-godkender i alle de dansk-støttede projekter.
- **Den danske regering har anvendt CDM-kreditter langt mere end det er påtænkt i Kyoto-protokollen og alene for at gøre den danske indsats så billig som mulig.**
92-gruppen fastholder kritikken af, at den danske regering har valgt at satse meget massivt på at købe sig til reduktioner ude gennem CDM- og JI-kreditter, i stedet for at gennemføre klimatiltag hjemme. Energistyrelsens henvisning til godkendelse fra EU Kommissionen, og at man kan henvise til tidligere regeringers hjemlige klimatiltag, er ikke nogen god undskyldning for denne satsning, der alene har som formål at nå de danske klimaforpligtelser så billigt som muligt.
- **En væsentlig del af de dansk-støttede CDM-projekter er sandsynligvis ikke additionelle, og den danske CDM-satsning skader derfor klimaet.**
92-gruppen fastholder sit hovedkritikpunkt i forhold til de danske CDM-projekter, nemlig at en væsentlig del af dem efter alt at dømme ikke er additionelle, dvs. at de også var blevet gennemført uden dansk CDM-støtte. Da Danmark gennem køb af sådanne kreditter samtidigt slipper for en tilsvarende klimainsats hjemme, er den danske CDM-satsning tilsvarende direkte skadelig for klimaet.

- **En projekt-godkendelse efter FN-retningslinjerne er ikke nok til at sikre additionalitet og bæredygtighed – og det ved Energistyrelsen også.**

Energistyrelsen henviser generelt til, at når projekterne er godkendt efter FN-retningslinjerne og via de mekanismer, der er etableret for dette i dag, så er de additionelle og af en tilstrækkelig kvalitet. Men som beskrevet nedenfor, er dette ikke tilstrækkeligt. Det er velkendt, at der er problemer med additionalitet og bæredygtighed også for de projekter, der bliver godkendt efter FN-retningslinjerne. Dette har bl.a. medført en større diskussion om, hvordan regler og retningslinjer skal strammes op i forbindelse med FN-klimaforhandlingerne under FN's Klimakonvention (UNFCCC). Her er Danmark - repræsenteret ved Klima- og energiministeriet - normalt fortaler for en stramning af reglerne, netop fordi de ikke er gode nok. Når en anden del af samme ministerium - Energistyrelsen - derfor forsvarer sig med, at en FN-godkendelse er tilstrækkelig for de danske projekters additionalitet, så er det åbenlyst uholdbart.

- **Også Energistyrelsens andre kritikpunkter tilbagevises.**

Som vist i den detaljerede gennemgang nedenfor tilbagevises også Energistyrelsens andre kritikpunkter i forbindelse med 92-gruppens rapport.

På baggrund af dette fastholder 92-gruppen kritikken af Danmarks brug af CDM-mekanismen, som det er gennemgået i 92-gruppens rapport. Vi mener, at Energistyrelsens forsøg på at stemple rapporten som "misvisende", med "mange faktuelle fejl" og "mange udokumenterede og forkerte påstande", ikke er i overensstemmelse med sandheden, og det er derfor stærkt beklageligt, at Energistyrelsen anvender sådanne påstande om 92-gruppens rapport.

Detaljeret gennemgang af Energistyrelsens kritik og svar på denne

Energistyrelsens kritik af 92-gruppens rapport (jf. deres hjemmeside www.ens.dk den 31. maj)	92-gruppens svar på Energistyrelsens kritik
<p>1: Uvildig undersøgelse</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> På trods af den danske regerings store satsning på de fleksible mekanismer, har der aldrig været en større uvildig undersøgelse af den danske CDM-portefølje.</p> <p><i>Svar:</i> Forkert. I 2010 blev der gennemført 2 uvildige undersøgelser af hele det danske JI/CDM-program. Undersøgelserne blev gennemført af hhv. Point Carbon og Deloitte. Begge rapporter er tilgængelige på Energistyrelsens hjemmeside.</p>	<p>92-gruppens rapport forholder sig til det, der burde være hovedsigtet med den danske brug af CDM-mekanismen, nemlig projekternes klimaeffekt og bæredygtighed. De to rapporter, som Energistyrelsen henviser til¹, drejer sig helt overvejende om andre aspekter ved CDM-projekterne. På den måde skyder Energistyrelsens kritik forbi.</p> <p><u>Deloitte rapporten</u> omhandler, som der står på Energistyrelsens hjemmeside:</p> <p>"Deloitte's analyse fokuserer primært på programmets organisering, efficiens og det styringsmæssige set-up"</p> <p>Og - som det siges i Deloitte-rapporten (s. 4) - om "en vurdering af, hvorvidt programmets administration, herunder organisering, forretningsgange og styring, understøtter opfyldelsen af programmets målsætning og effektiv ressourceudnyttelse"..</p> <p>Og videre: "Evalueringen omfatter ikke en vurdering af kvalitet..."</p> <p><u>Point Carbon rapporten</u> består af tre delrapporter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En om "Risk assessment" af 61 eksisterende projekter. 2. En om "Risk assesement" af 15 nye projekter. 3. En om "Secondary CER's and sourcing strategies". <p>Og er kort sagt en risikovurdering/cost-benefit analyse af, om Energistyrelsen kan indhøste de ønskede CO2-kreditter ved investeringer i de tre slags projekter.</p> <p>Konklusion: De to rapporter, som Energistyrelsen henviser til, handler altså ikke om klimaeffekten og bæredygtigheden af den danske CDM-portefølge, som er det, som 92-gruppens rapport fokuserer på. Der er altså ikke tidligere lavet "en større uvildig undersøgelse" af klimaeffekt og bæredygtighed i den danske CD-portefølge.</p>

¹ http://www.ens.dk/da-DK/KlimaOgCO2/Klimaprojekter/statens_projekter/Reelle_CO2_reduktioner/Evalueringer/Sider/Forside.aspx

<p>2: Statens direkte vs. indirekte engagement i CDM- projekter</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> 92-gruppens rapport skelner ikke mellem det direkte statslige JI/CDM-program i forhold til Verdensbankens projekter, som indgår i Danish Carbon Fond. Ligeledes er der misforståelser om den godkendende nationale myndighed.</p> <p><i>Svar:</i> 92-gruppen sammenblander det direkte statslige JI/CDM-program med de projekter, som Verdensbanken administrerer for den danske carbonfond. Energistyrelsen er ansvarlig for et direkte program, hvor der er indgået aftaler med en lang række projekt ejere i Østeuropa og udviklingslande. Derudover er der bevilget en mindre del af midlerne gennem 4 fonde, hvor det største engagement ligger ved Verdensbanken (DCF). I Verdensbanken er den danske fond deltager i en mindre fond CDCF, der sigter på at generere CDM-kreditter i tæt samspil med fattigdomsbekæmpelse og konkrete sociale forbedringer i de fattigste udviklingslande, eksempelvis indenfor vandforsyning, primær sundhed og kvinders beskæftigelse. Den danske ejerandel af disse projekter er meget lille, men får af 92-gruppen uproportional stor fokus.</p> <p>Endelig har Energistyrelsen ansvaret for at autorisere og godkende danske deltagelse i CDM/ projekter i form af en godkendelse, der lægger vægt på at FN og danske krav er overholdt. Den danske stat kan derfor ikke styre, hvilke CDM projektyper danske virksomheder deltager i, så længe alle EU og FN krav er overholdt, men kan gennem skærpede krav øge gennemslagskraften.</p>	<p>Det er rigtigt, at 92-gruppens rapport ser både på de projekter, der støttes direkte af den danske stat og de projekter, der støttes gennem Verdensbanken/Danish Carbon Fond, og herunder via støtte fra danske virksomheder. Dette fremgår også af rapporten. Vores fokus har været at vurdere en række CDM-projekter, som leverer kreditter til Danmark, med hensyn til deres klimaeffekt (additionality) og bæredygtighed, hvad enten de er direkte statslige, administreres af Verdensbanken/fonde eller er danske virksomheds-projekter.</p> <p>Som beskrevet flere steder i rapporten er der analyseret 43 ud af 94 dansk-støttede projekter, hvilket må siges at være en relativt høj andel. Disse inkluderer projekter både støttet direkte af den danske stat (bl.a. vindkraft og metangasprojekterne), projekter støttet gennem fonde, hvor den danske stat er partner, og projekter som den danske stat skal godkende.</p> <p>Energistyrelsen kan selvsagt ikke undslå sig for ansvar for den statslige støtte, der gives gennem Verdensbanken eller Danish Carbon Fund.</p> <p>Ligeledes <i>"har Energistyrelsen ansvaret for at autorisere og godkende danske deltagelse i CDM/ projekter i form af en godkendelse, der lægger vægt på, at FN og danske krav er overholdt"</i>, som det også fremgår nederst af Energistyrelsens kommentarer. Energistyrelsen skal altså godkende de projekter, som danske virksomheder deltager i. Dette er bl.a. tilfældet i de to lossepladsgas-projekter nævnt nedenfor, hvor man af projekternes "Letter of Approval" fra Energistyrelsen tydeligt kan se, at Energistyrelsen ser sig selv som deltager i projektet ("has confirmed that they are a project participant"). Og at Energistyrelsen godkender ("approves") projektet som et CDM-projekt . (Se eksempel på "Letter of Approval" for Olavarria projektet nederst).</p> <p>Det samme gælder for vandkraftværker, hvor Regeringen (ministeren) har muligheden for at afvise et vandkraftværk (jf. kvoteloven §21,stk. 8). I §13, STK. 5, BEK nr. 118 af 27/02/2008 står der endvidere, at vandkraftprojekterne skal overholde World Commission on Dams retningslinjerne, hvilket 92-gruppens rapport påviser, ikke var tilfældet med Yunnan Baoshan</p>
--	--

	<p>vandkraftværket.</p> <p>Konklusion: 92-gruppens rapport analyserer en relativt stor del af det samlede antal dansk-støttede projekter (43 ud af 94), og ser her både på projekter støttet direkte af den danske stat, projekter støttet gennem fonde, hvor den danske stat er partshaver og virksomhedsprojekter, hvor den danske stat skal godkende projekterne. Den danske stat og Energistyrelsen kan således ikke undslå sig for et ansvar både ift. de projekter, der alene støttes af den danske stat, de projekter der støttes gennem Verdensbanken og Danish Carbon Fond, og de der støttes fra danske virksomheder, og hvor den danske stat skal godkende projekterne.</p>
<p>3: Supplementaritet</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> Og efter forskellige justeringer er der i dag fortsat planer for, at drivhusgasreduktioner udenfor Danmark kan udgøre over 60 % af den danske indsats. Dette på trods af den oprindelige FN-beslutning om, at de fleksible mekanismer herunder CDM kun skal være supplerende i forhold til den hjemlige indsats, og at de ifølge EU Kommissionens meget lempelige definition højst må udgøre 50 % af et lands nedbringelse af drivhusgasudslippet under Kyoto-protokollen.</p> <p>Svar: Forkert. Af Danmarks allokationsplan for 2008-2012 fra 2007 fremgår det, at man allerede da havde dækket 2/3 af den nødvendige reduktionsindsats for perioden 2008-12 ved hjemlige tiltag. De efterfølgende hjemlige tiltag, som 92-gruppen udelukkende fokuserer på, skal lægges oveni disse 2/3. Desuden er planen godkendt af EU Kommissionen, som med sin godkendelse anerkender, at supplementaritetsprincippet overholdes.</p>	<p>Det, som 92-gruppen forholder sig til, er, at regeringen med allokationsplanen fra 2007 planlægger, at 68 % af den danske indsats for at lukke den på det pågældende tidspunkt estimerede manko i perioden 2008-2012 kan ske ved køb af CDM- og JI-kreditter. At det blev 68 % - og ikke max. 50 % som er EU-Kommissionens tolkning af Kyoto-protokollens supplementaritetsprincip – skyldtes (som vi beskriver i rapporten), at regeringen til EU-Kommissionen indmeldte en manko på 17,7 mio. tons, der ved selve udarbejdelsen af allokationsplanen for 2008-12 var reduceret til 13 mio. ton. Med tildelingen senere af i alt 5 mio. tons kvoter som kompensation for basisårsproblemet, bliver allokationsplanens mulige kreditandel nedbragt til 60 %.</p> <p>Konklusion: Regeringen har med andre ord valgt at anvende den af EU-Kommissionen maksimalt tilladte andel kreditter i perioden 2008-12 på bekostning af hjemlige reduktioner. Og det er den prioritering, som vi grundlæggende kritiserer og beskriver detaljeret i afsnittene 4.1 til 4.4.</p> <p>At regeringen (og Energistyrelsen) forsvarer valget af at anvende den maksimalt tilladelige andel kreditter for at nå det danske Kyotomål i 2008-12 med, at den tidligere regering siden 1990 har ført en mere ambitiøs klima- og energipolitik med vægt på at reducere udslippet af drivhusgasser gennem en række hjemlige tiltag - samt at</p>

	<p>EU-Kommissionen fortolker "et supplement til hjemlige tiltag" som 50%/50% - gør det ikke hverken ukritisabelt eller fornuftigt, at den nuværende regering har valgt at anvende det absolut maksimale tilladelige antal kreditter for at opfylde Danmarks klimamål for 2008-12.</p>
<p>4: Additionalitet</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> Men ud over udfordringen med at nå den samlede globale reduktion, er problemet – som kapitel 5 viser – at mange af de danske projekter ikke lever op til kravet om additionalitet.</p> <p><i>Svar:</i> Forkert. Alle danske CDM projekter gennemgår et omfattende godkendelsesforløb hos både uafhængige tredjeparter og hos FN. I den proces tilvejebringes omfattende dokumentation for projektets additionalitet, og kun såfremt denne dokumentation vurderes fyldestgørende kan projektet godkendes, og kun herefter kan projektet genererer kreditter.</p>	<p>Som gennemgået i rapporten mener vi, at mange af projekterne reelt ikke er additionelle, selv om de er blevet godkendt efter FN-reglerne. Dette er f.eks. godtgjort i vindkraft- og metangas-afsnittene i rapporten, hvor mange faktorer tyder kraftigt på, at Kina selv ville opføre en stor del af de CDM-støttede vindmøller også uden CDM-støtte. Og hvor en del af metangasprojekterne følger en certificering, der kræver, at virksomhederne selv foretager drivhusgasbekæmpende tiltag, men alligevel har fået dansk støtte.</p> <p>I den forbindelse er det naivt at tro, at bare fordi Designated Operational Entity (DOE'rne) har godkendt projekterne, så er alle projekterne additionelle. Flere DOE'er er blevet suspenderet i en kortere eller længere periode, da deres arbejdsmetoder med at godkende projekterne ikke har været tilstrækkelige. I Energistyrelsens baggrundsnotat nævnes f.eks. ikke, at TÜV Süd, som har godkendt 16 af de 94 dansk-støttede projekter, tidligere er blandt dem, som er blevet suspenderet. Til gengæld nævnes DNV (Det Norske Veritas), som en af dem, man kan stole på. Men også de er tidligere blevet suspenderet på grund af deres manglende objektivitet. Se bl.a.: http://www.climatechange.org/content.asp?ContentID=5819</p> <p>Som det er vist i rapporten, kan der derfor stilles berettiget spørgsmålstejn ved mange af projekternes additionalitet på trods af godkendelse efter FN-reglerne.</p> <p>Det må også undre, at Energistyrelsen så hårdnakket henviser til, at bare projekterne er godkendt efter FN-reglerne, er det nok, når det er velkendt, at der i de internationale klimaforhandlinger foregår en intensiv debat og dialog om, hvordan CDM-reglerne kan forbedres for bl.a. at fjerne de problemer vedrørende additionalitet og bæredygtighed, der er velkendte. I disse forhandlinger er Klima- og energiministeriet oftest en fortaler for en styrkelse af reglerne, fordi de ikke er gode nok. På den</p>

	<p>baggrund virker det meget underligt, at en anden del af samme ministerium samtidigt hævder, at hvis bare projekterne er godkendt efter FN-reglerne, så er det godt nok.</p> <p>Regeringen/Energistyrelsen kan derfor ikke friholde sig selv for ansvar for at vurdere projekternes additionalitet ud over godkendelsen efter FN-reglerne.</p> <p>Konklusion: FN-godkendelse sikrer ikke nødvendigvis additionaliteten, og derfor kan regeringen/Energistyrelsen ikke friholde sig for ansvar ved at henvise til FN-godkendelsen.</p>
<p>5: Vandkraft</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> For at opnå flest mulige drivhusgas-kreditter har Danmark tilsidesat EU-lovgivningen, som tydeligt kræver, at vandkraftprojekter på over 20 MW skal overholde World Commission on Dams anbefalinger. I stedet har Danmark set stort på de rettigheder, som 247 tvangsflyttede kinesere havde krav på, de miljømæssige konsekvenser som er forbundet med opførelsen af større vandkraftværker, samt hvorvidt projekterne overhovedet er additionelle.</p> <p><i>Svar:</i> Forkert. Danmark overholder EU-lovgivningen på området. Den danske stat har kun godkendt ét stort vandkraftprojekt, og har her krævet dokumentation for, at World Commission on Dams (WCD) anbefalinger blev overholdt. I dokumentationen fremgår det bl.a., at 75,6 % af den totale kompensation til de 247 tvangsforflyttede kinesere er blevet udbetalt. Endvidere er alle miljømæssige konsekvenser, som krævet af WCD, blevet gennemgået nøje af en uafhængig validator. Alle vandkraftprojekter godkendt af den danske stat overholder endvidere alle FN-krav til additionalitet.</p>	<p>92-gruppens rapport påviser netop, at WCD-retningslinjerne ikke er blevet overholdt i forbindelse med godkendelsen af det store vandkraftværk, som Energistyrelsen omtaler (Yunnan Baoshan). At der kun er udbetalt 75,6 % af kompensationen virker ikke imponerende - hvad med resten? Og i den omtalte dokumentationen fremgår det, at disse penge bl.a. er udbetalt til de lokale myndigheder og ikke direkte til de berørte mennesker. Ligeledes er der ikke redegjort for de andre overtrædelser af retningslinjerne for høring, som er beskrevet i 92-gruppens rapport.</p> <p>Energistyrelsen har godkendt den rapport, der ligger til grund for godkendelsen i forhold til WCD-retningslinjerne, og har således et direkte ansvar for godkendelsen af projektet (som det også beskrives under afsnit 2. ovenfor).</p> <p>Som påvist i 92-gruppens rapport, ser det ud til, at der for et andet dansk-støttet vandkraftprojekt, Tana Hydro Power Station i Kenya, er blevet spekuleret uretmæssigt i at holde projektets størrelse under 20 MW, netop for at undgå at skulle godkende værket efter WCD-retningslinjerne og EU-lovgivningen.</p> <p>I forhold til additionaliteten er det som beskrevet ovenfor ikke nok at henvise til, at projektet er godkendt efter FN-reglerne.</p> <p>Konklusion: Danmark har ikke i tilstrækkelig grad sikret sig, at WCD's kriterier og dermed EU-lovgivningen er overholdt. Ligeledes er det som tidligere omtalt ikke tilstrækkeligt bare</p>

	<p>at henvise til en FN-godkendelse af projekterne - og Danmark kan heller ikke undslå sig for ansvar for de projekter, der støttes af danske virksomheder, da disse skal godkendes af den danske stat.</p>
<p>6: Biogas</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> Modsat Energistyrelsens egne retningslinjer har halvdelen af de danske palmeolieprojekter ikke tilegnet sig den nødvendige RSPO certificering, der sikrer, at palmeolieplantagerne ikke har medført eller medfører afskovning og afbrænding af tørveområder. Endvidere har en stor del af metangasprojekterne alvorlige problemer med at opfylde additionalitetskravet, hvorved der ikke er tale om reelle drivhusgasreduktioner, med øget drivhusgasudslip til følge.</p> <p>Svar: Forkert. Kravet er at projekterne skal være RSPO certificerede, eller at de arbejder på at blive det. Den første RSPO-certificering nogensinde blev gennemført i 2008 på en palmeolieproducent i Malaysia, der har flere CDM projekter i samarbejde med Danmark.</p> <p>Er et projekt endnu ikke certificeret, er det et krav i det danske CDM-program, at projekterens plantagedrift udelukkende forekommer i eksisterende plantager.</p> <p>Det direkte danske CDM program har derfor hverken foranlediget afskovning af regnskov eller afbrænding af tørveområder. Ligeledes er alle biogasprojekter i det direkte danske CDM program additionelle, dvs. at de er udover normal praksis og bidrager derfor aktivt til en global drivhusgasreduktion.</p>	<p>Hvis kravet for dansk støtte til palmeolieprojekterne er, at disse er RSPO-certificeret eller er på vej til at blive det, så må man undre sig over, at halvdelen af de dansk-støttede projekter ikke er certificeret her tre år efter den første RSPO-certificering. Og Energistyrelsen må så dokumentere, at alle de ikke-RSPO-certificerede projekter er på vej til at blive det. Ud fra den tilgængelige dokumentation kan man nu kun se, at halvdelen ikke har en sådan certificering. Når man læser Energistyrelsens længere baggrundsnotat, åbnes der - at dømme efter formuleringen - op for, at projekter fra før 2008 stadig ikke behøver RSPO certificering.</p> <p>Det er ret uklart, hvad Energistyrelsen mener med, at <i>"projektejerens plantagedrift udelukkende forekommer i eksisterende plantager"</i>. Mange af de Sydøstasiatiske palmeolieplantager er ejet af store producenter, der ejer flere plantager og ofte også i flere del-stater og lande. Hvis Danmark støtter en plantage et sted, kommer man dermed også indirekte til at støtte plantagedrift andre steder, der måske ikke er bæredygtig.</p> <p>Det er også uklart, hvad der menes med "det direkte" danske CDM-program i Energistyrelsens kommentarer. Det virker umiddelbart som en erkendelse af, at programmet indirekte kan foranledige afskovning eller tørvemoseafbrænding</p> <p>Som nævnt ovenfor skal ejerne af den halvdel af de danske palmeolieprojekter, der er RSPO-certificeret, ifølge RSPO-retningslinjerne selv implementere tiltag for at reducere udslippet af drivhusgasser og forurening fra plantagerne. I Energistyrelsens baggrundsnotat står der alene, at RSPO-certificerede plantageejere er forpligtet til at <u>udarbejde en plan</u> for at reducere drivhusgasudslippet. Men det er ikke rigtigt. Ifølge RSPO-retningslinjerne skal de RSPO-certificerede plantager selv både planlægge, gennemføre og monitorere tiltag for at reducere drivhusgasudslippet. Altså er de forpligtet til at gøre noget ved</p>

	<p>metangas/biogasudslippet også uden CDM-støtte. Det betyder dermed, at projekterne ikke er additionelle.</p> <p>Konklusion: Der er stadig risiko for, at dansk CDM-støtte direkte eller indirekte bidrager til ubæredygtig udbygning af palmeolieplantager. De plantager, der er RSPO-cerificerede, skal selv stå for at nedbringe deres drivhusgasudslip og sådanne CDM-projekter er dermed ikke additionelle.</p>
<p>7: Lossepladsgasprojekter:</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> Hvis Danmark endelig skal involvere sig i et lossepladsprojekt, så bør man som minimum sikre sig, at projekterne skaber den størst mulige CO₂-reduktion. Ved i hvert fald to af de dansk-støttede lossepladsprojekter bliver den opsamlede metangas ikke anvendt til produktion af elektricitet eller varme.</p> <p><i>Svar:</i> Energistyrelsen er selv direkte involveret i 5 lossepladsgasprojekter, nemlig 3 i Polen, 1 i Kina og 1 i Malaysia. I alle disse indgår det i projektet, at gassen skal udnyttes til energiformål.</p> <p>De to projekter, som 92-gruppen udelukkende har valgt at omtale, administreres af Verdensbanken. Heraf har Verdensbanken trukket sig fra det ene af dem, og det andet projekt anvender ikke gassen, da opsamling af gas til elektricitetsanvendelse har været for omkostningstungt set i forhold til karbonprisen. Dette projekt forventes imidlertid kun at give 0,001 promille af statens samlede 2008-2012 kredithjemtagelse.</p>	<p>Som nævnt ovenfor kan Danmark ikke friholde sig for ansvar for de to nævnte lossepladsgas-projekter i Argentina. Selv om den danske stat måske ikke ender med selv at købe kreditter fra de to projekter, har Energistyrelsen i "Letter of Approval" verificeret, at Klima- og energiministeriet er en projektdeltager i projektet, samt godkendt projektet som et CDM-projekt (se del af Letter of Approval for Olavarria projektet nedenfor).</p> <p>Det, at projekterne ikke anvender den opsamlede gas til varme/el, illustrerer netop vores pointe. Som det ses af 92-gruppens rapport, er prisen for CDM-kreditterne fra projekterne meget lave, og derfor burde en projekt-godkendelse fra de danske myndigheder som mindstemål have forudsat opsamling af gassen til varme/el-fremstilling.</p> <p>Konklusion: Danmark har et klart medansvar for de to nævnte lossepladsgas-projekter gennem projektdeltagelse og godkendelsen af projekterne, som det også fremgår af Energistyrelsens "Letter of Approval" af de to projekter.</p>
<p>8: Vindkraft</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> Additionaliteten i kinesiske vindprojekter er stærkt tvivlsomt – Kina har egne mål for vindkraftudbygningen og samtidigt tyder meget på, at de kinesiske myndigheder har manipulerede med støtteordningerne for at sikre sig CDM støtte, og også vil gennemføre vindkraftsprojekterne uden</p>	<p>92-gruppens rapport dokumenterer, hvorfor der med særdeles gode grunde kan sættes spørgsmålstegn ved additionaliteten af de fleste af de støttede vindmølleprojekter i Kina. De argumenter som Energistyrelsen fremfører i deres kritik af 92-gruppens rapport, ændrer ikke på denne konklusion.</p> <p>Som det er beskrevet i rapporten, har Kina en meget ambitiøs national plan for udbygning med vindkraft med en kraftig</p>

<p>den danske støtte.</p> <p>Svar: Det er meget få vind projekter i Kina, som har været under mistanke for additionalitetsproblemer. FN har en grundig godkendelsesproces, hvor de vurderer projekter individuelt og tager additionalitetsproblematikken meget alvorligt. Det har resulteret i skærpet fokus på kinesiske vindprojekter, og FN godkender kun projekter med tydelig additionalitet. 6 ud af 8 af Energistyrelsens projekter er registreret, og er dermed godkendte, og 2 afventer registrering i den nærmeste fremtid.</p>	<p>udbygningstakt. Der er flere ting, der tyder på, at de kinesiske myndigheder har spekuleret i el-priserne for at sikre CDM-støtte. ligeledes citeres en kinesisk embedsmand for på TV2 at sige, at Kina også ville have bygget vindmøllerne uden CDM-støtte.</p> <p>I forhold til spekulationen i el-priserne, skriver Energistyrelsen i deres baggrundsnotat, at 92-gruppens rapport "<u>påstår</u> at de danske projekter har en lavere tarif end andre projekter i samme provins" (s.12), men Energistyrelsen kommer ikke med nogen argumenter, der tilbageviser dette. Energistyrelsen henviser til, ".en grundig validering af en uafhængig 3. part (DNV, Tüv Nord eller lignende)..". (s. 12). Igen må vi pege til det påviste problem med uafhængigheden af denne 3. part og herunder, at både DNV og Tüv Nord tidligere har været suspenderet som Designated Operational Entity (DOE'rne) på grund af deres manglende objektivitet i godkendelsesprocessen (se omtale under punkt 4. ovenfor).</p> <p>Som gennemgået ovenfor er det ikke nok, at Energistyrelsen henviser til, at projekterne er godkendt efter FN-retningslinjerne.</p> <p>Og når Energistyrelsen selv skriver, at der er kommet "skærpet fokus" på kinesiske vindprojekter, så harmonerer det ikke med, at "meget få vindprojekter i Kina" har været under mistanke.</p> <p>Også andre aktører bakker op om det tvivlsomme ved additionaliteten af de danske CDM-projekter i Kina. Siden 92-gruppens rapport blev udgivet, har bl.a. Jørgen Henningsen, medlem af regeringens klimakommission, bakket op om dette bl.a. med baggrund i personlige erfaringer med det danske CDM-program i Kina - se læserbrev i Information den 1. juni 2011 http://www.information.dk/print/269911</p> <p>Konklusion: Der er meget, der tyder på, at en stor del af vindmølleprojekterne i Kina ikke er additionelle. Og Energistyrelsen kan ikke frikende sig selv for ansvar ved at henvise til FN-godkendelsen.</p>
<p>9: HFC-23 projekter</p> <p><i>92-gruppens påstand:</i> HFC-23 projekterne (.....) leder dermed til fortsat og øget produktion af både</p>	<p>Igen kan Danmark ikke friholde sig for ansvar ved at henvise til at projekterne er godkendt efter FN-retningslinjerne. Tværtimod er FN-godkendelsen af disse stærkt kontroversielle CDM-</p>

<p>drivhusgasser og ozonlagsnedbrydende stoffer</p> <p>Svar: Forkert. FN's regler modvirker specifikt øget produktion, og en omfattende FN-analyse i 2010 fandt ingen tegn på brud med disse regler. Uagtet at der således er tale om reelle og dokumenterede drivhusgasreduktioner, er det - pga. de lave reduktionsomkostninger - dansk holdning, at værtslandene fremover selv bør påtage sig at gennemføre disse reduktioner. Derfor har Danmark aktiv medvirket til, at virksomheder ikke kan anvende denne kredittype i EU's kvotesystem efter 2012, ligesom Danmark har opfordret alle EU-lande til at følge den danske beslutning om heller ikke selv at anvende kredittypen.</p>	<p>projekter måske et af de stærkeste beviser på, at FN-kriterierne ikke er gode nok.</p> <p>Kritikken af HFC-projekterne har været kendt både internationalt og i Danmark i årevis, og været fremført gentagne gange over for den danske regering og Energistyrelsen. Regeringen med Connie Hedegaard som klimaminister tog endeligt kritikken fra Greenpeace så alvorligt i 2008, at den besluttede ikke at ville købe flere kreditter fra de to projekter i Kina. Det er derfor pinligt, at Energistyrelsen forsøger at forsvare disse projekter i betragtning af, at EU Kommissionen i år har fået vedtaget, at ETS-virksomheder ikke efter maj 2013 må anvende kreditter fra HFC23-projekter. Og at den danske regering også vil afstå fra at købe stats-kreditter herfra, dog først med virkning fra maj 2013.</p> <p>Konklusion: Det er godt, at Danmark nu trækker sig ud af denne projektype, som de fleste erkender, er særdeles ubæredygtig og problematisk. Men det er alt for sent, og de ansvarlige har i årevis kendt til de kritiske problemer med projekterne.</p>
---	--

21 October 2008
File no. 072501/85305-0021
Ref. KAR
Climate Division

Page 1/1

Letter of Approval
for project under Article 12 of the Kyoto Protocol
Clean Development Mechanism

Undersigned, as a legal and authorised representative of the Designated National Authority for the Kingdom of Denmark under the Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change,

Noting that the Danish Ministry of Climate and Energy has confirmed that they are a project participant in the proposed Clean Development Mechanism project "Argentina - Olavarría Landfill Gas Recovery Project - Project 0140";

Considering that the project by recovering landfill gas is expected to provide a reduction in greenhouse gas emissions by sources that are additional to any that would otherwise occur;

declares that:

1. Denmark has ratified the Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change on May 31, 2002, and participates voluntarily in the Clean Development Mechanism;
2. Denmark approves "Argentina - Olavarría Landfill Gas Recovery Project - Project 0140" to be a Clean Development Mechanism project under Article 12 of the Kyoto Protocol and its underlying decisions;
3. Denmark approves and authorises the voluntary participation of the Danish Ministry of Climate and Energy in the Project;
4. The public funding from the Danish Government involved in the purchase of Certified Emission Reductions from the Project does not result in a diversion of official development assistance and is separate from and not counted towards the financial obligation of Denmark in that respect.

This letter of approval is issued in pursuance of § 21 a of Consolidated Act 348, 9th of May 2008 and Statutory Order no. 386 of the 27th of February 2008 and signed on behalf of the Danish Energy Agency in its capacity as the Danish Designated National Authority for the Clean Development Mechanism:

Anton Beck

Head of Climate Change Division

Danish Energy Agency
Amaliegade 14
1256 Copenhagen K

Phone +45 33 92 67 00
Fax +45 33 11 47 43
E-mail: ens@ens.dk
www.ens.dk

Office hours:
Mon-Thursday 8.30-16
Friday 8.30-15.30
CVR no. 59 77 87 14
KAR no. 579800020009

Karim Arfaoui
Direct +45 33 92 67 77
kar@ens.dk